

Sygn. akt III S 279/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział III Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

Sędziowie Sądu Okręgowego: Henryk Brzyżkiewicz

Tomasz Pawlik

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2021 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi K. N.

z udziałem Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego w T.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I Ns 743/20

postanawia:

- 1) stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I Ns 743/20 nastąpiła przewlekłość postępowania;
- 2) przyznać skarżącej K. N. od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w T. 2000 zł (dwa tysiące złotych);
- 3) oddalić skargę w pozostałej części;
- 4) zasądzić od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w T. na rzecz skarżącej K. N. 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) z tytułu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu skargowym,
- 5) zwrócić skarżącej K. N. 200 zł (dwieście złotych) uiszczonej opłaty od skargi.

SSO Tomasz Pawlik SSO Roman Troll SSO Henryk Brzyżkiewicz

Sygn. akt III S 279/21

UZASADNIENIE

2 lipca 2021 r. (data nadania) K. N. wniosła o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. I Ns 743/20 Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach, przyznania jej od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w T. 20000 zł oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania; skarga wpłynęła 7 lipca 2021 r., a została przesłana przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach i wpłynęła do Sądu Okręgowego w Gliwicach 27 sierpnia 2021 r. W uzasadnieniu skargi wskazała, że 9 października 2020 r. wpłynął jej wniosek o podział majątku wspólnego i do chwili złożenia skargi nie podjęto w sprawie żadnych czynności, a sprawa ma dla niej istotne znaczenie, ponieważ nie stać jej na wynajem innego lokalu i zamieszkuje obecnie u rodziców razem z dwójką dzieci.

W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa-Prezes Sądu Rejonowego w T. wniósł o jej oddalenie w całości jako niezasadnej, gdyż zwłoka w podjęciu czynności wynikała z nadmiernego obciążenia sędziego sprawozdawcy, który miał w swoim referacie ponad 750 spraw przy bieżącym wpływie około 100 spraw miesięcznie. Wskazał też, że opóźnienie w wykonaniu zarządzenia spowodowane było brakami kadrowymi sekretariatu

i sytuacją epidemiologiczną związaną z (...)19.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

9 października 2020 r. do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wpłynął wniosek skarżącej o podział majątku wspólnego, do którego dołączono kserokopię potwierdzenia przelewu opłaty od wniosku. 13 października 2020 r. wyznaczono referenta sprawy i polecono zwrócić się do Sekcji Finansowej o potwierdzenie uiszczenia opłaty od wniosku. Brak w aktach adnotacji o wykonaniu tego zarządzenia i przekazaniu akt sędziemu referentowi.

Pełnomocnik skarżącej 28 stycznia 2021 r. przeglądał akta sprawy.

17 marca 2021 r. ponownie zarządzono dołączyć kwit z kasy (chodzi o potwierdzenie wpływu opłaty od wniosku), a następnie doręczyć uczestnikowi postępowania odpis wniosku wraz z załącznikami, zawiadamiając jednocześnie o zarządzeniu doręczenia odpisu wniosku pełnomocnika wnioskodawczyni (skarżącej). Akta do sekretariatu zwrócono tego samego dnia. Potwierdzenie opłaty dołączono 1 kwietnia 2021 r. (tego samego dnia przedstawiając akta do kancelarii), a dalszą część zarządzenia wykonano 8 lipca 2021 r.

Pełnomocnik skarżącej 1 czerwca 2021 r. przeglądał akta sprawy.

9 lipca 2021 r. akta polecono przedłożyć sędziemu zastępującemu referenta celem złożenia oświadczenia o stanie sprawy; akta przedstawiono sędziemu 12 lipca 2021 r. Oświadczenie złożono 28 lipca 2021 r., a 2 sierpnia 2021 r. akta przedstawiono Przewodniczącej Wydziału.

2 sierpnia 2021 r. do Sądu Rejonowego wpłynęła odpowiedź uczestnika postępowania na wniosek, przedłożono ją sędziemu 6 sierpnia 2021 r.

Zarządzeniem z 3 sierpnia 2021 r. polecono dołączyć kwit opłaty od skargi i przesłać akta sprawy wraz z odpisem skargi Sądowi Okręgowemu w Gliwicach, akta przedstawiono do sekretariatu następnego dnia, wówczas też ustalono, że opłata nie została uiszczona na rachunek Sądu Rejonowego. Zarządzenie to w dalszej części wykonano 23 sierpnia 2021 r.

11 sierpnia 2021 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło pismo pełnomocnika wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

(t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 75 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość (...) czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Przewlekłość postępowania to brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów, chodzi zatem o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, czyli odbywały się bez zbędnej zwłoki (por. art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Zbędną zwłoką nie jest przy tym każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja

2013 r., sygn. akt KSP 3/13, LEX 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10 stycznia 2013 r., sygn. akt II S 33/12, LEX 1246709; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 23 listopada 2010 r., sygn. akt II S 28/10, sygn. akt KZS 2010/11/50, LEX 783363). W postępowaniu ze skargi na przewlekłość postępowania sąd bada jedynie czy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jego zakończenia, ocenia terminowość i prawidłowość czynności sądowych; nie ocenia zaś prawidłowości rozstrzygnięć wydanych w sprawie, ponieważ kwestie merytoryczne dotyczące istoty tej sprawy mogą być podnoszone jedynie w postępowaniu odwoławczym (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 7 marca 2014 r., sygn. akt I OPP 18/14, LEX nr 1449840).

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne, przy czym zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Sprawa prowadzona przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach trwa prawie rok, na obecnym etapie nie jest skomplikowana. Na długość postępowania nie wpłynęło zachowanie skarżącej, a nieterminowe wykonywanie zarządzeń w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach (jedno z nich nawet należało ponowić) oraz wydane ze znaczną zwłoką zarządzenie o doręczeniu odpisu wniosku. Doszło do nieuzasadnionej beczynności w zakresie doręczenia uczestnikowi postępowania odpisu wniosku – dopiero 8 lipca 2021 r. wykonano zarządzenie w tej części, a więc po 9 miesiącach od wpływu wniosku, który nie był obciążony brakami fiskalnymi bądź formalnymi. Taka sytuacja bez wątplenia stanowi naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Sprawa zaś obecnie jest na zupełnie początkowym etapie i to pomimo upływu prawie roku od złożenia wniosku. Trzeba też zaznaczyć, że nawet przekazanie akt sprawy ze skargą na przewlekłość zajęło Sądowi Rejonowemu prawie 1,5 miesiąca – skarga wpłynęła do tego Sądu 7 lipca 2021 r., a została przesłana do Sądu Okręgowego 23 sierpnia 2021 r. Także w odpowiedzi na skargę powstała sytuacja jest właściwie kwalifikowana jako zwłoka.

W żaden sposób nie tłumaczą powyżej opisanej beczynności trudności kadrowe w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach, nie ma to bowiem istotnego znaczenia dla rozpoznania sprawy w zakresie ustalenia przewlekłości postępowania, albowiem strona nie może odpowiadać za niewłaściwe rozmieszczenie kadr w sądach, natomiast ma prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, co gwarantuje jej art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...) (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.). To samo dotyczy stanu epidemii, który obowiązuje od 20 marca 2020 r.,

a zawieszenie biegu terminów na niecałe 2 miesiące, jeszcze przed złożeniem wniosku, (por. art. 15zss ust. 1, 2 i 11 ustawy z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 68 ust. 7 ustawy z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)2) nie może uzasadniać kilkumiesięcznej zwłoki w doręczeniu jego odpisu.

Dlatego też należało uznać, że w sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

W takim stanie sprawy brak jednak potrzeby zalecania Sądowi Rejonowemu podjęcia określonych czynności w trybie art. 12 ust. 3 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, gdyż wniosek doręczono i po zwrocie akta sprawa będzie mogła otrzymać dalszy bieg.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w przypadku uwzględniania skargi na żądanie skarżącego sąd przyznaje od Skarbu

Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20000 zł, przy czym jej wysokość wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Wobec stwierdzenia przewlekłości, po rozważeniu okoliczności sprawy, Sąd Okręgowy przyznał na rzecz skarżącej 2000 zł, które jest także sumą minimalną. Skarżąca podnosi, że nie stać jej na wynajęcie lokalu mieszkalnego i mieszka u rodziców z dwójką dzieci, ale nie są znane jej dochody, a w wyroku rozwodowym alimenty przyznano na jedno dziecko

i nie orzekano o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania. Dlatego też, zdaniem Sądu Okręgowego, brak podstaw do przyjęcia, że sprawa ma dla niej szczególne znaczenie, umożliwiające zasądzenie wyższej kwoty.

Dlatego też skarga w części podlegała uwzględnieniu, a w pozostałym zakresie, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy z 17 czerwca

2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, należało orzec jak w punktach 1. i 2. sentencji. Na podstawie art. 12 ust. 1 tej ustawy oddalono skargę w pozostałej części jako nieuzasadnioną (punkt 3. sentencji). Na podstawie art. 8 ust. 2 tej ustawy w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października

2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.) Sąd Okręgowy przyznał skarżącemu reprezentowanemu przez adwokata zwrot kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu skargowym (punkt 4. sentencji). Ponadto, na podstawie art. 17 ust. 3 tej ustawy, należało orzec jak w punkcie 5. sentencji, albowiem skargę w części uwzględniono.

SSO Tomasz Pawlik SSO Roman Troll SSO Henryk Brzyżkiewicz